

Marama uit Roemenië

TRANSPARANTE WEEFSELS MET INGELEGDE MOTIEVEN

Voor mij op tafel liggen vier prachtige sjaals. Ze zijn allemaal transparant maar één ervan is zó doorzichtig dat hij meer de allure van een sluier heeft. Ze komen uit een museumwinkel in zuid Roemenië. Op elke sjaal is een briefje genaaid. Dat is alle informatie die erbij is. De doeken zijn prachtig, groot en heel fijn geweven van dunne garens met ingelegde patronen. Op de briefjes staan namen, ik lees: Riucănescu, Rotaro Virgiliu en tweemaal Gilfa Alexandra. Naar alle waarschijnlijkheid zijn het de namen van de personen die de doeken aan het museum schonken of verkochten. Waar kwamen zij vandaan? Waarom deden ze de waardevolle erfstukken van de hand? Op de briefjes staan ook nog de woorden Marama en Oltenië. Oltenië is een streek in het zuiden van Roemenië langs de oevers van de Donau. Met wat speurwerk ben ik toch heel wat te weten gekomen over de mysterieuze doeken waarvan de naam blijkbaar 'Marama' (meervoud: Marama) is. Ik wil die informatie met u delen, en omdat de weeftechnieken eenvoudig zijn en snel een mooi resultaat leveren, geef ik ook een werkbeschrijving.

Links een oranje sjaal van Gilfa Alexandra met aan de uiteinden patronen in inlegwerk in linnenbinding op een grond van leno-kant. Het middengedeelte van de sjaal is geweven in linnenbinding met strepen leno-kant met extra grote verplaatsing. Rechts een beige zijden volledig transparante sjaal met inlegwerk in linnenbinding aan de uiteinden, waarop we de naam Rotaro Virgiliu vonden.

Dansende vrouwen uit Oltenië. Foto uit het boekje 'Village Arts of Roemenia' uit 1971. Uitgegeven door 'Het Comité voor Culturele Relaties met het Buitenland' te Boekarest.

Geschiedenis

In heel Roemenië droeg men tot het midden van de 20ste eeuw traditionele kleding. Elke streek had zijn eigen kostuum. Folklore kostuums gaven veel informatie over de drager. Ze vertelden over de burgerlijke staat van de drager maar ook over de leeftijd, de streek en de plaats van herkomst. Aan het kostuum viel ook af te lezen hoe welgesteld iemand was. Het kostuum bestond onder andere uit een rok, schort, blouse en jak. Alleen de hoofdbedekking en haarstijl gaven een indicatie over de huwelijks staat. Ongetrouwde meisjes hadden het haar gevlochten en het hoofd niet bedekt. Dat veranderde tijdens de huwelijksceremonie. Het haar werd dan plechtig opgemaakt en het hoofd bedekt met een

sjaal. Een getrouwde vrouw vertoonde zich nooit meer in het openbaar met onbedekt hoofd. Van streek tot streek verschilde de haardracht en de stijl waarop de hoofddoek gedragen werd.

Marame

In de dracht kende men langwerpige, vierkante en driehoekige doeken. De langwerpige sjaals lijken de oudste vorm te zijn. Men denkt dat ze een oosterse oorsprong hebben. Ze zijn al vanaf de 18e eeuw in de volkstraditie opgenomen. De namen 'stergan', 'carpa' of 'peshir' vond ik voor sjaals voor dagelijks gebruik. De naam marame wordt gereserveerd voor extra grote en luxe zijden doeken met ingelegde patronen. Deze marame werden gedragen bij feestelijke gelegenheden en dus maakte men ze van duur en fijn materiaal, bijvoorbeeld thuis afgehaspelde zijde. Daarnaast gebruikte men ook raggfijn linnen, hennep en katoen voor de feestelijke sjaals. Men besteedde veel werk aan de doeken door ze in te leggen met mooie patronen.

Marame werden gedragen in heel Moldavië, Walachije, Muntenië, Dobrogea en Oltenië tot zelfs in delen van Transsylvanië aan toe. De afmetingen variëren van twee tot drie meter in de lengte en tot een halve meter in de breedte. De doeken zijn allemaal transparant; de een wat sterker dan de ander.

Dracht

In een oud boekje over Roemeense volkskunst vond ik een foto met een kring dansende Olteense vrouwen. Het is feest en elke vrouw heeft haar zijden marama op. Duidelijk is te zien dat de sjaals op het hoofd vastgemaakt zijn aan een soort haarband. Deze band gaat over het midden van het hoofd en laat de haren op het

Onder een oranje hennep doek van Gilfa Alexandra gedecoreerd met motieven en ingelegd met verticale bindlijnen. Daarboven een wit zijden doek van Riucănescu waarbij aan de uiteinden patronen ingelegd zijn in linnenbinding op een grond van leno-kant.

voorhoofd vrij. Elke vrouw heeft haar sjaal anders gedrapeerd. De een heeft de sjaal op beide schouders vastgespeld, een ander heeft de sjaal op zichzelf terug gespeld en weer een ander laat de sjaal vrij hangen vanaf de bevestiging op het hoofd. Bij het dansen wapperen de luchtige sjaals achter de vrouwen aan in sierlijke bewegingen.

Productie

Marame zijn een product van vrouwelijke huisvlijt. Ze werden gemaakt op een eenvoudige tweeschachts weefgetouwen. De patronen werden ingelegd op eenvoudige wijze zonder bijzondere hulpmiddelen. De motieven pasten bij de persoonlijke voorkeur van de maakster. Wat opvalt is dat de garens heel fijn en de dichtheden heel groot zijn. Alle doeken zijn geweven en ingelegd met de verkeerde zijde naar de weefster toe, behalve die met leno-kant.

❖ Beschrijving en werkwijze

Alle sjaals zijn gemaakt met dichtheden die variëren tussen de 20 en 25 draden per cm. Dat is weliswaar erg fijn maar wel te doen. In de ketting is de dichtheid wat minder dan in de inslag. Kies een mooi en sterk dun garen uit. Het zal voor zowel de ketting als de inslag gebruikt worden. Maak een ketting en zet hem op het getouw zodat een linnenbinding geweven kan worden. Dat is de basis van alle sjaals. Maak een ontwerp om in te leggen of beslis uit de vrije hand te werken. Ter illustratie heb ik een eenvoudig kruisje als ontwerp gekozen en dat voor alle technieken uitgewerkt in een werktekening. Kies een patroondraad uit om het motief mee in te leggen. Deze moet dikker zijn en liefst glanzender dan het basisgaren.

Folklore kostuum voor een bruid, Walachije, begin van de 20ste eeuw. Afbeelding: Museum van de Roemeense boer – Boekarest.

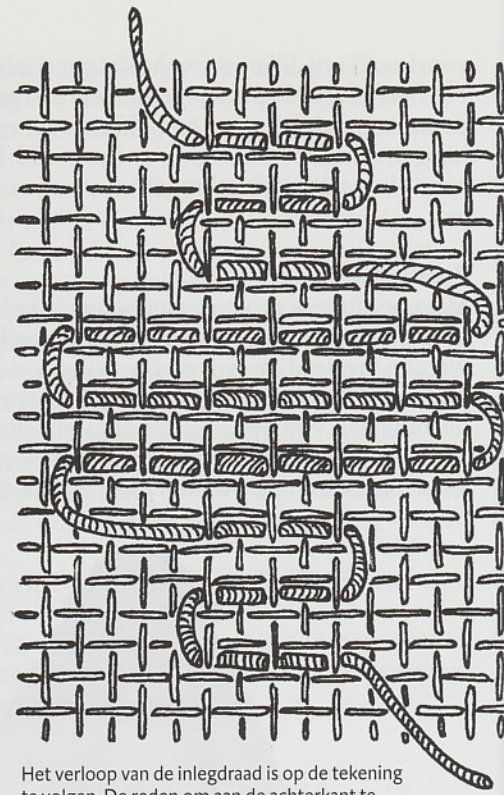
Feestelijk folklore kostuum, Oltenië, begin 20ste eeuw. Afbeelding: Museum van de Roemeense boer – Boekarest.

Volledig transparante sjaal in zijde met plaatselijk inlegwerk in de linnenbinding.

❖ Werkwijze transparante sjaal

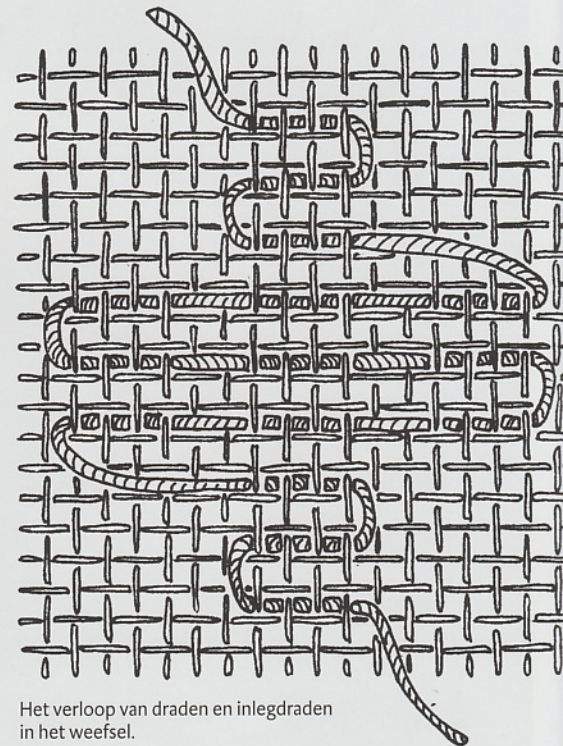
Werk met de achterkant boven. Weef twee inslagen linnenbinding. Houd de laatste sprong open en leg plaatselijk patroondraden in volgens een ontwerp of uit de vrije hand.

Het verloop van de inlegdraad is op de tekening te volgen. De reden om aan de achterkant te werken ziet u ook. Daar waar de patroondraden enkele kettingdraden overslaan maken ze een lusje. Het is veel gemakkelijker om de patroondraden te manipuleren bovenop het weefwerk dan eronder.

Sjaal in licht oranje hennep met een inlegdraad van dikke witte katoen. Deze techniek heet inlegwerk met verticale bindlijnen. Ook deze sjaal werd met de achterkant boven geweven. De patroondraad gaat onder vier kettingdraden en daarna over twee. Bij deze techniek is een selectielat nodig die breder is dan het weefsel en een spitse punt heeft.

Het verloop van draden en inlegdraden in het weefsel.

❖ Werkwijze oranje sjaal

Weef twee inslagen linnenbinding. Maak op de plaatsen waar patroon komt een selectie in de ketting waarin vier draden op en vervolgens twee draden onder de selectielat komen te liggen. Zet nu de selectielat op zijn kant zodat de patroonsprong openstaat. Leg waar gewenst het patroon in. Verwijder de lat en weef weer twee linnenbinding inslagen. (De handige wever zal de ketting opeenvolgend inrijgen op zes schachten. Een selectie maken wordt dan overbodig. Als schacht één tot en met vier omhoog staan dan kan men plaatselijk inleggen.) Herhaal de selectie zo vaak tot de hoogte en breedte in verhouding zijn. Op dit voorbeeld is dat driemaal.

